

IZ ZBIRK
PRIRODOSLOVNEGA
MUZEJA SLOVENIJE

foto: Ciril Milnar Cfc

Južna postovka

// Al Vrezec in Urška Kačar

zato njihova telesa morda niti niso odsevala razmer kraja vzorčenja.

Pod vplivom globalnih sprememb se spreminjajo razporeditve vrst ter naravni cikli rastlin in živali, prav tako njihova podoba. Sposobnost prilagajanja je ključna lastnost, ki življenju omogoča nadaljnji obstoj ob stalno spreminjajočih se okoljskih dejavnikih. Vse danes živeče vrste bodo vsekakor izpostavljene naravni selekciji in preživele bodo le tiste, ki se bodo spremembam prilagodile. Zmanjševanje teles avstralskih ptičev pevcev kot odgovor na višanje temperatur je najverjetnejši scenarij, nikakor pa trenda ne moremo posploševati na vse vrste ptic, saj je prilagajanje okolju kompleksen pojav, ki ni vezan zgolj na en okoljski dejavnik.

Še v 50-ih letih 20. stoletja je bila južna postovka (*Falco naumanni*) v Sloveniji številčna gnezdilka, ki je v kolonijah gnezдила po cerkvenih zvonikih, skednjih in drugih stavbah. Prekomerna uporaba sredstev za zatiranje žuželk, ki sicer sestavljajo njen večinski delež prehrane, je v drugi polovici 20. stoletja močno zdesetkala gnezdeče populacije v Sloveniji in tudi drugod po Evropi. Leta 1990 je pri nas gnezdilko okoli 10 parov, leta 1992 le še pet, leta 1993 pa samo še dva, in sicer v vasi Zaklanec pri Horjulu. V tem letu je pri nas zadnjikrat uspešno gnezдила. Neizvaljena jajca so ostala zadnji dokaz o gnezditvi južne postovke v Sloveniji. Iz zapuščenega gnezda v Zaklancu pri Horjulu jih je v tem letu shranil ornitolog Dare Šere, ki je spremljal zadnje pare v Sloveniji. Danes so zadnja jajca slovenskih južnih postovk pod inventarno številko 3926 shranjena v ornitološki zbirki Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Vrsta se je v horjulsko gnezdišče vrnila še leta 1994, a gnezdenja takrat ni več uspešno končala. Od takrat je vsakih nekaj let kakšna južna postovka pri nas opažena le še kot redka gostja.

POVABILO NA RAZSTAVO V PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE

Dragoceni primerki jajc poslednjih slovenskih južnih postovk so trenutno kot pričča te nekdaj pri nas pogoste vrste na ogled na razstavi »Živa narava Ljubljanskega barja: nestalnost na robu urbanega« v Prirodoslovnem muzeju Slovenije. V nekaj tisočletjih, ki ločijo mostiščarsko jezero od današnjega časa, se je živa narava Ljubljanskega barja zelo spremenila. Ostanke preteklega in izginulega življenja so ohranjeni v jezerskih usedlinah, v razmeroma maloštevilnih zapisih in v zbirkah Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Razstava bo na ogled do 15. maja 2016 v Prirodoslovnem muzeju Slovenije.

VIRI:

GARDNER, J.L., PETERS, A. (2014): Temporal patterns of avian body size reflect linear size responses to broad scale environmental change over the last 50 years. - *Journal of Avian Biology* 45: 529-535.